

Nowe zasady wyboru ławników do sądów powszechnych określone ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 109, poz. 627) wprowadzają dość istotne zmiany, warto jest więc je przybliżyć.

W pierwszej kolejności, w nieprzekraczalnym terminie do 31 maja 2011 r. właściwy prezes sądu okręgowego powinien poinformować Radę Gminy o liczbie wybieranych ławników do określonych sądów. 26 maja 2011 r. prezes Sądu Okręgowego w Toruniu podał liczbę ławników na kadencję 2012 – 2015:

- do Sądu Rejonowego w Chełmnie w liczbie 2 do orzekania w sprawach rodzinnych i nieletnich

Według nowych zasad do dnia 30 czerwca 2011 r.:

- 1) prezesa właściwych sądów;
- 2) stowarzyszenia, inne organizacje społeczne i zawodowe, zarejestrowane na podstawie przepisów prawa, z wyłączeniem partii politycznych;
- 3) co najmniej pięćdziesięciu obywateli mających czynne prawo wyborcze, zamieszkujących stale na terenie gminy dokonującej wyboru - zgłaszają Radzie Gminy kandydatów na ławników.

Zgłoszenia kandydatów, które wpłyną do Rady Gminy po 30 czerwca 2011 r. pozostaną bez dalszego biegu (czyli nie zostaną przez radę rozpatrzone), co rada stwierdza w drodze uchwały. Przywrócenie terminu do zgłoszenia kandydatów jest niedopuszczalne.

Zgodnie z art. 158 Prawa o ustroju sądów powszechnych kandydatem na ławnika może być osoba, która spełnia następujące wymogi formalne:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich;
- 2) jest nieskazitelnego charakteru;
- 3) ukończyła 30 lat;
- 4) jest zatrudniona, prowadzi działalność gospodarczą lub mieszka w miejscu kandydowania co najmniej od roku;
- 5) nie przekroczyła 70 lat;
- 6) jest zdolna, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków ławnika;
- 7) posiada co najmniej wykształcenie średnie.

Ławnikiem można być tylko w jednym sądzie.

Zgodnie z selekcją negatywną przeprowadzoną w art. 159. § 1 Prawa o ustroju sądów powszechnych, ławnikami nie mogą być:

- 1) osoby zatrudnione w sądach powszechnych i innych sądach oraz w prokuraturze;
- 2) osoby wchodzące w skład organów, od których orzeczenia można żądać skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego;
- 3) funkcjonariusze Policji oraz inne osoby zajmujące stanowiska związane ze ściganiem przestępstw i wykroczeń;
- 4) adwokaci i aplikanci adwokaccy;
- 5) radcy prawni i aplikanci radcowscy;
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze w czynnej służbie wojskowej;
- 8) funkcjonariusze Służby Więziennej;
- 9) radni gminy, powiatu i województwa.

Do zgłoszenia kandydata na ławnika dokonanego na karcie zgłoszenia dołącza się dokumenty opatrzone aktualną datą nie wcześniej niż 30 dni przed dniem zgłoszenia:

- 1) informację z Krajowego Rejestru Karnego dotyczącą zgłaszanej osoby;
- 2) oświadczenie kandydata, że nie jest prowadzone przeciwko niemu postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 3) oświadczenie kandydata, że nie jest lub nie był pozbawiony władzy rodzicielskiej a także, że władza rodzicielska nie została mu ograniczona ani zawieszona;
- 4) zaświadczenie lekarskie o stanie zdrowia, wystawione przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, stwierdzające brak przeciwwskazań do wykonywania funkcji ławnika;
- 5) dwa zdjęcia zgodne z wymogami stosowanymi przy składaniu wniosku o wydanie dowodu osobistego.

Dokumenty wymienione w pkt. 1-4 powinny być opatrzone datą nie wcześniej niż trzydzieści dni przed dniem zgłoszenia.

Do zgłoszenia kandydata na ławnika dokonanego przez stowarzyszenie, organizację społeczną lub zawodową, zarejestrowaną na podstawie przepisów prawa, dołącza się również odpis z Krajowego Rejestru Sądowego albo odpis lub zaświadczenie potwierdzające wpis do innego właściwego rejestru lub ewidencji dotyczące tej organizacji opatrzone datą nie wcześniej niż trzy miesiące przed dniem zgłoszenia.

Do zgłoszenia kandydata na ławnika dokonanego przez obywateli dołącza się listę osób zawierającą imię (imiona), nazwisko, numer ewidencyjny PESEL, miejsce stałego zamieszkania i własnoręczny podpis każdej z pięćdziesięciu osób zgłaszających kandydata. Osobą uprawnioną do składania wyjaśnień w sprawie zgłoszenia kandydata na ławnika przez obywateli jest osoba, której nazwisko zostało umieszczone jako pierwsze na liście.

Koszt opłaty za wydanie informacji z Krajowego Rejestru Karnego oraz opłaty za badanie lekarskie i za wystawienie zaświadczenia lekarskiego ponosi kandydat na ławnika

Jeżeli zgłoszenia kandydatów nie będą spełniały wymagań formalnych, Rada Gminy podejmuje uchwałę o pozostawieniu ich bez dalszego biegu.

Sposób postępowania z dokumentami złożonymi radzie przy zgłaszaniu kandydatów na ławników, wzór karty zgłoszenia oraz sposób jego udostępniania określi w drodze rozporządzenia Minister Sprawiedliwości po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa. Należy mieć przy tym na uwadze potrzebę udokumentowania przez podmioty zgłaszające spełnianie przez kandydatów na ławników wymogów określonych w ustawie, a także zapewnienia wyboru kandydatów o najwyższych walorach etycznych i intelektualnych, umożliwienia rzetelnej weryfikacji zgłoszeń i przejrzystości działań związanych ze zgłaszaniem kandydatów na ławników a przez określenie wzoru karty zgłoszenia i sposobu jego udostępniania – potrzebę ujednoczenia procedury zgłaszania, ułatwienia dostępu do wzoru i rozpatrywania zgłoszeń.

Przed przystąpieniem do wyborów Rada Gminy uchwałą powołuje zespół, który przedstawia na sesji rady swoją opinię o zgłoszonych kandydatach, w szczególności w zakresie spełnienia przez nich wymogów określonych w ustawie.

Rada Gminy zasięga od Komendanta Wojewódzkiego Policji albo Komendanta Stołecznego Policji informacji o kandydatach na ławników. Informacje o kandydacie na ławnika Policja uzyskuje i sporządza na zasadach określonych dla informacji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego.

Ławników Rada Gminy wybiera w głosowaniu tajnym.

Listę wybranych ławników wraz ze zgłoszeniami i załączonymi do nich dokumentami Rada Gminy, przesyła prezesowi właściwego sądu, najpóźniej do końca października. Spośród ławników znajdujących się na liście wybranych rada wskazuje ławników do orzekania w sprawach z zakresu prawa pracy.

Wzór karty zgłoszenia można pobrać ze strony internetowej www.ms.gov.pl

Informacja:

do 14.06.2011 roku można zgłaszać kandydatów według starych zasad z tym, że wraz z wejściem w życie (tj. od 15.06.2011 r.) nowelizacji zmieniającej zasady naboru ławników i tym samym wybory kandydatów na ławników muszą odbywać się na nowych zasadach. (dokumenty wcześniej złożone będą podlegać uzupełnieniu.)